

Het belang van diergezondheid

De Vruchtbare Kringloop Achterhoek en de Liemers (VKA) houdt zich al langere tijd bezig met optimalisatie van de kringloop op hun bedrijven. GD-dierenartsen Ryan van Egmond en Linda van Wuijckhuise deelden daarvoor tijdens online VKA-themabijeenkomsten kennis over het belang van stofwisseling, levensduur en antibioticagebruik in een goede kringloop van mineralen en sporelementen in koeien. "Hoeveel energie lekt er uit de kringloop weg als de stofwisseling niet optimaal verloopt?"

Beli den Hartog runt samen met zijn familie een pluimvee- en melkveebedrijf. Hoewel hij is opgegroeid op de boerderij, was het niet altijd al duidelijk dat hij dat ook wilde doen. "Mijn ouders stimuleerden ons om verder te kijken en je blik te verbreden. Maar ik kwam toch weer terug op het bedrijf, mijn passie ligt hier. Met een zo hoog mogelijke diergezondheid een zo optimaal mogelijke productie draaien, dat is een mooie uitdaging."

Bodem en gewassen

Beli is actief in het bestuur van de VKA. "VKA is begonnen als een vruchtbaarheid kringloopproject in 2013 en sinds 2020 is het een vereniging van boeren, met ook een boerenbestuur. Wij houden ons vooral bezig met grond-, bodem- en ruwvoerefficiëntie. En nu ook met een gezonde stofwisseling van de koe, met een focus op de droogstand en de eerste honderd dagen van de lactatie. Er verandert veel in onze werkwereld, dat kun je oplossingsloos benaderen en als een probleem zien, maar dan kom je niet verder. Ik werk liever aan oplossingen. Kringlooplandbouw is heel breed, eigenlijk van het grassprietje op je land tot de melk die uit de koe komt. Met bodemefficiëntie hebben we als sector al veel slagen gemaakt." ►

Hoe gezonder de koeien zijn, hoe beter de kringlooplandbouw geborgd kan worden.

Ryan beaamt dit: “De ruwvoerproductie en de gewasopbrengst per hectare is toegenomen. Iedereen is zich er van bewust dat je goed moet omgaan met mest, dat je structuurvernietiging van de bodem moet voorkomen en steeds meer dat biodiversiteit belangrijk is. Maar ook dat je robuuste gewassen hebt, die dieper wortelen zodat je minder last hebt van de extreme weersomstandigheden en de opbrengst zo goed mogelijk op peil blijft. Dat is mooi om te zien.”

Diergezondheid

Een goede stofwisseling zorgt voor een kleinere kans op (sub) klinische ziekte wat weer zorgt voor minder medicijngebruik, minder kosten, minder productieverlies en minder afvoer van koeien. Als een koe ziek is, gaat energie verloren aan het herstel van de koe. De energie die daarvoor wordt gebruikt, kan ze niet ergens anders in steken. Dit veroorzaakt verliezen in de kringloop en dat zie je terug in een suboptimale melk- en vleesproductie.

Ryan: “Stofwisselingsaandoeningen voorkom je mede door de drogestof-opname uit ruwvoer te optimaliseren. De verteerbaar-

heid van het ruwvoer speelt hierbij een belangrijke rol en moet hoog zijn. Daarnaast zorgt een kortere optimale haksellengte ervoor dat koeien meer ruwvoer op kunnen nemen. Als koeien meer energie uit ruwvoer halen, is dat goed voor de kringloop, want je hoeft minder voer aan te kopen voor eenzelfde of een hoger melkproductie per koe. Maar ook het voorkomen van hittestress en voldoende en comfortabele ligboxen zijn belangrijk. Goed ligcomfort en voor ieder koe een ligplek is van belang om het opgenomen rantsoen op een zo optimaal mogelijk manier om te zetten in melk en vlees. Daarnaast is een vreetplek per koe aan het voerhek van belang, voor een optimale voeropname van meerdere kleinere porties voer per dag. Het is beter om kleinere porties per keer op te nemen, om zo te zorgen voor minder pH-schommelingen in de pens waardoor het rantsoen beter verteerd wordt.”

Eigen bedrijf centraal

Het verhaal dat de VKA-leden te horen kreeg gaf de melkveehouders nieuwe inzichten. Beli: “Iedereen had een foto van zijn eigen bedrijf ingestuurd en Ryan en Linda hadden onder andere kengetallen van de stofwisseling (pensverzuring en ketose),

levensduur (leeftijd bij afvoer en percentage jongvee) van de deelnemende bedrijven. Zo kon je je eigen kengetallen tijdens de bijeenkomsten vergelijken met die van anderen. We zagen verschillen en overeenkomsten en gingen daarover het gesprek met elkaar aan. Dat is heel waardevol, omdat het geen algemeen verhaal was; maar echt over je eigen bedrijf ging. En in de studiegroep deel je kennis en bedrijfscijfers (kringloopwijzer, ruwvoer- en grond analyses) met elkaar, zodat je ziet waar elke veehouder goed of juist minder goed scoort.”

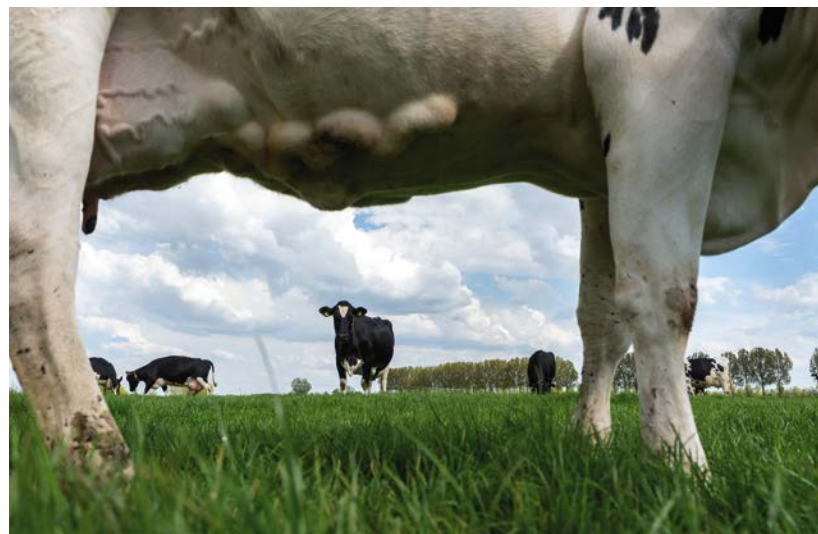
Aan de slag met handvatten

De studiemiddag heeft Beli weer nieuwe inzichten gegeven. “Koeien gezond oud laten worden, door nog meer prioriteit te geven aan de droogstand. Vanaf de week voor het droogzetten focus ik op de voeding, huisvesting en stressvrije omgeving. Dat is hierbij essentieel. Ook zet ik nu nog maar een keer per week koeien droog: drachtige pinken en droge koeien op dezelfde dag bij de droogstandsgroep. Zo kan ik goed opletten wat er die dag met de koeien gebeurt en is er veel minder stress. Verder kreeg ik een tip om extra aandacht te geven aan dikke koeien die je niet makkelijk droog kan zetten. Om de week eraan voorafgaand al het rantsoen aan te passen. De koeien zo goed mogelijk door de verschillende overgangen loodsen rond de droogstand, daar ben ik nu nog bewuster mee bezig.”

Blijvende aandacht

Binnen de VKA is er veel aandacht voor het zo optimaal mogelijk benutten van de beschikbare grondstoffen. Om deze zo optimaal mogelijk om te zetten naar waardevolle producten, zoals melk, vlees en mest. Hoe gezonder de koeien zijn, hoe beter dit geborgd kan worden. Energie die een koe gebruikt om te herstellen van aandoeningen, lekt weg uit de kringloop. Hiervoor wordt in de presentatie uitgegaan van drie pijlers: het voorkomen van stofwisselingsproblemen, zo min mogelijk antibioticagebruik en een lange levensduur van gezonde koeien. Ryan nodigt andere studiegroepen in het land ook uit om met dit thema aan de slag te gaan. “Misschien kunnen jullie hierin nog wel slagen maken.” Beli raadt het zeker aan: “Juist doordat het geen algemeen verhaal is, maar gericht op de bedrijven die meedoen aan de avond. Je kunt er echt dingen voor je eigen bedrijf uit halen, dat hoor ik ook terug van de andere deelnemers.”

Benieuwd wat GD voor jouw studiegroep kan betekenen rond dit thema? Stuur dan een e-mail naar Ryan: r.v.egmond@gddiergezondheid.nl. ■

Benieuwd naar een filmpje over dit onderwerp? Scan de QR-code.

